

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 650.— Negyed évre K 170.—
Fél évre „ 340.— Egy óra „ 60.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség 10-20

A detronizációs törvényjavaslat a nemzetgyűlés előtt

Andrássyékát kikérte az ügyészség — Bethlen vállalja a felelősséget letartóztatásukért — Friedrich, Weiss Konrád, Beniczky, Zákány és Giesswein mentelmi sérelmei

Budapest, nov. 3. A történelmi jelentőségű ülés előtt innepélyes, de inkább komor a parlament hangulata. A palota előtti tér tömve emberekkel, sok az egyetemi hallgató, sok a nő és feltűnően sok ember gomblyukában jelvény, az ébredők jelvényétől kezdve a Csaba-szövetség jelvényén keresztül a keresztény nők tábor jelvényéig. A Ház bejáratánál háromszor is igazoltatják az embert, személyi igazolást is kívánnak.

Tíz óra előtt már zsong a folyosó, sok külföldi hírlapíró és hírlapíró is van jelen. A diplomaták páholyában a kisenlente buapesti képviselőinek talán teljes személyzete szorong. A szomszéd páholyban Raffay és Ravasz püspökök.

A képviselők közül sokan jöttek fekete ruhában, Lingauer, Szmracsányi és Csernus a karlisták „K” jelvényét tűzték ki. A baloldali folyosón Szmracsányi, Friedrich, Szilágyi, Sándor Pál, Sztérenyi, Hornyánszky, Weiss Konrád és Pallavicini suttognak. Friedrich izgatott és haragos. Jön Apponyi, sápadt és megilletődött. Zajosan megjelenik. Félrevonul Pallavicinivel, Friedrichhel, Huszárral, Sztérenyivel és hosszasan tanácskoznak. Mátéffy, Tasnádi-Kovács és Reichl hangosan kérdezik: Miért nincs itt Andrássy? Itt a hangulat határozottan harcias.

A kigazdapártnak ugyszólván minden tagja megjelent. Hangosan megjelenik nagyatádi Szabó Istvánt, aki komolyan kéri őket: Legyetek nyugodtan! Méltóságteljesen kell viselkedni! Kovács J. István, Dömötör, Hencz, Meskó, Bottlik, Barla-Szabó tanácskoznak Mayerrel.

A hangulat nyomott, feszült. A pártok közt alig van érintkezés, mint két ismeretlen társaság csoportosulnak, két nagy párt, külön-külön. Gaál Gaszton járt köztük békítőleg. Rassy és Kerekes, a független kigazdapártiak inkább a kigazdák közt tartózkodnak, Giesswein és Bárczy a legitimisták közt.

Az elnök első csengetésére mindenki betódul. Ilyen sokan még soha nem voltak ülésen.

A nemzetgyűlés mai ülését Gaál Gaszton elnök fél 11 órakor nyitotta meg. Kegyeletes szavakkal elparentálja Szilárd Béla és Pethő Sándor képviselőket. Bemutatja Korodi-Kiss György és Prakatúr Tamás újonnan megválasztott képviselők megbízó levelét.

Szabóky Jenő jegyző felolvassa a pápa levelét, amelyet a magyar hadifoglyok ügyében a nemzetgyűléshez intézett.

Lázadás büntette miatt...

Elnök jelenti, hogy a budapesti kir. ügyészség a Ház elnökségéhez megkeresést intézett, amelyben lázadás büntette miatt Rakovszky István, Andrássy Gyula gróf, Sigray Antal gróf, Beniczky Ödön nemzetgyűlési képviselők mentelmi jogának felfüggesztését kéri, ezeket a megkereséseket áttette a mentelmi bizottsághoz.

Jelenti ezután, hogy a miniszterelnök átiratot intézett a nemzetgyűléshez, amelyben értesíti, hogy a minisztérium október 28-iki ülésében felhatalmazta az ügyészséget, hogy Rakovszky István, Beniczky Gyula gróf, Friedrich István és Sigray Antal gróf képviselők ellen addig is, míg a felfüggesztés tárgyában a mentelmi bizottság határozhat, a lázadás büntette miatt (Nagy zaj a Friedrich-párton, gúnyos derűltetés) a mentelmi jogukra való tekintet nélkül a bünvádi eljárást szorgalmazhassa és nevezett képviselőket letartóztatásban tarthassa. (Nagy zaj.) Együttal közli a miniszterelnök álláspontját arra vonatkozólag, hogy a magyar kormány ezért felelősséget vállal. Ezeket a mentelmi ügyeket is a mentelmi bizottsághoz utasította.

Jelenti továbbá, hogy személyesen megjelent nála Giesswein Sándor és mentelmi jogának megsértését jelentette be.

Bemutatja több vármegye feliratát, amelyben a kormányzót a nemzetgyűlésen ért támadások miatt tiltakoznak. (Nagy zaj.)

Bánffy Miklós gróf külügyminiszter a ratifikálás szempontjából betereszti az Egyesült Államokkal kötött béke beikkelyezését.

A detronizáció

Bethlen István gróf miniszterelnök: Tisztelt nemzetgyűlés! Vagyok bátor törvényjavaslatot benyújtani IV. Károly király öfelsége uralkodói jogainak és a Habsburg-ház trónörökösödésének megszűnéséről. (Felkiáltások a Friedrich-párton és a balközépen: *Éljen a király!* Nagy zaj. Élénk ellentmondások a kigazdapárton.)

Dömötör Mihály: *Gyászmagyarok!*

Friedrich elmondja letartóztatásának történetét

Friedrich István áll fel szó-lásra: Már ebben az évben ötd-ször jelentem be mentelmi jogom megsértését. Semmiféle politikai tevékenységet nem fejtettem ki. *Vasárnap óta figyelnek a detektívek épügy, mint a kommun alatt.*

Szilágyi Lajos (Tomcsányi felé): *Nem szégyelli magát?*

Friedrich István: A megjelent detektívek azt mondták, hogy az én szabadlábom levőségem közveszélyes, annak dacára, hogy a baranyai választásokra szeretnék menni. (Derűltetés.)

Rubinek Gyula: Volt itt sirni való is!

Friedrich István: *Keddig őriztet alatt voltam, amikor is előállítottak a rendőrségen. Bevitték a zsebmetszők és sikkasztók szobájába, ahol hét napig őriztek. Kérdésemre azt mondták, hogy letartóztatásomra felülről jön a válasz.*

Sztérenyi József: *Szép szabadság!*

Friedrich István: *Később közölték velem, hogy amikor Gömbösök toboroztak az egyetemen Magyarország függetlenségéért, én ellenpropagandát rendeztem. Gömbös is nevet, mert ő is tudja, hogy ez nem igaz. Később azt mondták nekem, hogy én rendeztem a királypuccsot.*

Apponyi Albert: *Mit?*

Friedrich István: *Másnap jött*

Lingauer Albin: *Kivíteli magyarok!*

Felkiáltások a kigazdapárton: Éljen a nemzetgyűlés!

Bethlen miniszterelnök: *Kérem az osztályok mellőzésével sürgős tárgyalás és jelentéssel végett ezen javaslatot a közjogi bizottsághoz utasítani. Kérem egyúttal a Ház határozatát arra nézve, hogy a házszabályok értelmében a közbevetett háromnapos idő mellőzésével a bizottság jelentése a holnapi napirendre kitűzessék.*

Elnök szavazásra teszi fel a kérdést, mire a Ház többsége, az egész kigazdapárt és néhányan a kereszténypártból ehhez hozzájárulnak.

a bomba, egy jegyzőkönyv, a mely arról szólt, hogy én a Gábor Aron-körben toboroztam. Ez époly valótlan, mint a Bálóné-féle emlékkönyv. — Igazoltam, hogy én nem voltam ott. Harmadik nap egy nagy hatalom követe érdeklődött hollétem iránt annak dacára, hogy erre nem kértem őt fel, mire szabadon bocsátottak. Kijelentem, hogy az ügyész vádiratot nem adott el lenem és kérdésemre azt a választ adták, hogy kormányrendelet folytán vagyok lefogva. Én orvoslást nem várok, nem is remélek. Az igazságügyminiszter jámbor mosolyára pedig azt felelem, hogy Nyugatmagyarországon én olyan embereket látam, akik gyilkosság miatt halálra voltak ítélve, ki is lettek végezve, ott azonban mégis szabadon jártak.

Weiss Konrád letartóztatása

Weiss Konrád: Bejelenti, hogy október 23-án a kisfiával el akart menni hazulról, amikor a kapuban egy detektív letartóztatta.

Hornyánszky Zoltán: *Tettenérés!* Tetten értek, hogy a fiaddal mentél! (Derűltetés.)

Weiss Konrád: Elvittek a rendőrségre, ott voltam délelőtti 11-ig. Kértem, hogy hallgassanak ki, azt mondták, *nem tudják, miért.* Ugy mint Friedrich, én sem várom az orvoslást, csak meg akarom örökíteni a késő nemzedék okulására, hogy

volt idő, amikor országos főkapitány rendeletére letartóztaták. (Helyeslés a Friedrich-párton.)

Hornyánszky Zoltán: Bejelentem **Zákány Gyula mentelmi jogának megsértését.** Nem orvoslásért teszem. Azt mondják, hogy jogrend van...

Bárczy István: *Ki mondja, hogy jogrend van?*

Hornyánszky Zoltán: Szomorú, hogy a nemzet és képviselők legszentebb jogait semmibe sem veszik.

Beniczky és Giesswein mentelmi sérelme

Rassay Károly **Beniczky mentelmi jogának megsértését** jelenti be. Én rá nem talán nem fogják azt mondani, hogy királypuccsot akartam, tölem **Beniczky** Odón politikai felfogás dolgában végtelen messze áll, de nem tűrhető, hogy egy képviselőt jogtalanul letartóztassanak. **Beniczky** maga ment el a rendőrségre címét bejelenteni és erre letartóztatták. Ezemmel bejelentem **Beniczky** mentelmi jogának megsértését. Együttal bejelentem **Giesswein Sándor** mentelmi jogának megsértését is.

Elnök: **Giesswein** képviselő ur személyesen bejelentette ezt, erről nem engedem meg a vitát.

Rassay Károly: Nem tudja, hogy **Giesswein** mit jelentett be. Ő arról tud, hogy **Giesswein** nál megjelent október 26-án tíz órakor este két detektív...

Bródy Ernő: A törvény tiltja az éjszakai kihallgatást!

Rassay Károly: Egész éjjel ott tartották és csak másnap délelőtt vitték egy rendőrfogalmazó elé.

Drózy Győző: *Betyárság!*

Rassay Károly: Amikor a sajtócenzurát úgy kezelik, hogy az ellenzék hanghoz nem juthat, képviselőket detektívek őriznek...

Friedrich István: *Nálam hat darab vigyáz!*

Rassay Károly: Legalább korekpet festünk a mai szomorú ikörkről.

A Ház a mentelmi bejelentéseket áttette a mentelmi bizottsághoz.

Elnök a közjogi bizottság ülésének tartamára a Ház ülését felfüggeszti.

Szünet után

Gadl Gaszton elnök megnyitja az ülést.

Rubinek István: Tisztelt nemzetgyűlés! Van szerencsém...

Friedrich István: *Szerencsése van?*

Nyéki István: *Hála Istennek!*

Rubinek István: ...IV. Károly uralkodói jogának és a Habsburgok trónörökösödési jogának megszüntetéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozólag a közjogi bizottság jelentését előterjeszteni.

A Ház elrendeli a jelentés ki-nyomatását és szétosztását.

Elnök napirendi indítványt tesz. *A Ház holnap délelőtt kezdi meg a törvényjavaslat tárgyalását.*

Ülés vége fél kettőkor.

Télikabát szövetek
Feldheim Dezsőnél (Frohner-ház)

Vételkényszer nélkül!

mindenki saját érdekében tekintse meg

„A külállamok követelésének eleget téve“

Budapest, nov. 3. **Bethlen** István gróf miniszterelnök a nemzetgyűlés ülése elején betérjesztette a IV. Károly király öfelsége uralkodói jogainak és a Habsburg-ház trónörökösödésének megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat indokolása a következő:

A sokat szenvedett magyar nemzetre újabb megpróbáltatások ideje következett el. A közelmúlt eseményeivel kapcsolatban a magyar állammal szemben azt a követelést támasztották, hogy a koronás királyi trónjától és az uralkodóházat trónörökösödési jogától fossza meg. A magyar állam sohasem állott ilyen nehéz elhatározás előtt, mint ezekben a sorsdöntő órákban. *Idégen hatalmak a békeszerződésben is biztosított függetlenségére beleavatkoznak belső ügyeibe.* Olyan intézkedést követelnek tőle, amelyre magát sohasem kötelezte, melynek teljesítését a trianoni békeszerződésben sem rótták rá és ami alkotmányának alapelveivel sem egyeztethető össze. *E követelés elutasítása esetére pedig az országot legyőztes támadással fenyegetik. A kormány nem vállalhatja a felelőséget azért, hogy a világháború és a forradalmak pusztításai után a meggyengült nemzetet újabb, a haza fenntartására és a haza megerősödésére és felvirágzására csak békés viszonyok között kifejthető munkás életől reméli. Ennélfogva az ország válságos helyzetében, miután a nemzet létét fenyegető veszély elhárításával, az elhatározás szabadságának biztosításával, az adott viszonyok között lehetséges minden egyéb békés eszközt sikertelenül megkísérelt, arra határozta el magát, hogy a külállamok követelésének eleget téve, a nemzetgyűlés elé a jelen törvényjavaslatot terjeszti be.*

A törvényjavaslat oly módon tesz eleget a hatalmak említett követelésének, hogy egyrészt az első szakaszban kifejezetten kimondja, hogy IV. Károly király uralkodói jogai megszüntetnek, másrészt a második szakaszban hatályon kívül helyezi az 1723-ik évi I. és II. törvényekben foglalt pragmatika szankciót és minden egyéb jogszabályt, amelyen alapult a Habsburg-ház trónörökösödési joga a magyar trónra.

Ezeknek következménye gyanánt egyttal kimondja azt is, hogy a királyválasztás joga a nemzetre visszazúll, de szükségesnek mutatkozott arról is gondoskodni, hogy az uralkodóház trónörökösödési jogaihoz messzebbmenő következtetéseket ne lehessen fűzni Magyarország államformája tekintetében. Ezért a törvényjavaslat azt is megállapítja, hogy a nemzet a királyság ősi államformáját változatlanul fenntartja s ezzel egyttal a nemzetgyűlés, amely az 1920. évi I. t.-c. 2-ik paragrafusa értelmében, mint a magyar állam szuverénitásának törvényes képviselője, az államhata-

lom gyakorlásának további módját is jogosult rendezni, az államforma kérdését a jövőre nézve is végérvényesen eldönti, amennyiben híven a magyar nemzet érzelmeihez és hagyományaihoz, továbbra is a királyság ősi intézménye mellett foglalt állást.

A közjogi bizottság ülése

A nemzetgyűlés közjogi bizottsága ma délben a nemzetgyűlés szünete alatt **Kossó** István dr. elnöklete alatt tartott ülésében letárgyalta IV. Károly király öfelsége uralkodói jogainak és a Habsburg-ház trónörökösödésének megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot. A javaslat előadója **Rubinek István** általános vitájánál elsősnek **Apponyi Albert** gr. szólalt fel olyan értelemben, hogy ennek tárgyalása a külügyi bizottsághoz tartozik és kéri azt odautasítani.

Bethlen István gróf mi-

niszterelnök felvilágosító szavai és **Dömötör** Mihály ellenindítványa után a bizottság megállapította a maga illetékességét.

Apponyi ezután eltávozott az ülésről.

Rupert Rezső külön törvényjavaslatot nyújtott be, a mely kiterjed az 1848-49-ik évben történt detronizáció jogi elbírálására is.

A törvényjavaslat általános vitájában felszóltak **Rupert** Rezső, **Rassay** Károly, **Tasnádi-Kovács** József, **Kovács** J. István és résztvevett a miniszterelnökön kívül az igazságügyminiszter is. A tervezetet a bizottság általánosságban elfogadta és **Rupert** indítványát visszaadta azzal, hogy az a Házhoz nyújtandó be, mert nem kizárólag azokra a kérdésekre vonatkozik, amelyek most a bizottság elbírálásának tárgyát képezik, hanem kiterjed egyéb közjogi kérdésekre is.

A javaslatot ezután részletekben is elfogadták változtatlanul rövid vita után.

A Bethlen-kormány lemondását vasárnapra várják

A kisgazdapárt több miniszteri tárcát követeli
A pártok készülődése a Ház holnapi ülésére

Budapest, nov. 3. Ma több helyről illetékes forrásból megerősítik azt a hírt, hogy **Bethlen** kormánya a detronizációs törvényjavaslat elfogadása után beadja lemondását. Ez az esemény valószínűleg vasárnap történik meg. Eredetileg az volt a hír, hogy a lemondás tiszta formalitás lesz, ma azonban a kisgazdapártban olyan hangok hallatszottak, hogy a párt a királykérdésben való győzelmét ki fogja használni és a kormányban a maga számára több helyet kíván, nemcsak azért, hogy személyi garanciái legyenek, de azért is, mert a párt már régen azon az állásponton volt, hogy a kormányban nincsen kellőképpen képviselve. **Ha Bethlen** új kormányt alakít, a kisgazdák véleménye szerint ennek a követelésnek kénytelen lesz eleget tenni, mert — mint ma este a pártban praegnansan hangoztatták — a kisgazdák minden olyan kormányt meg fognak bukztatni, mely a vele szemben felállított kivánságoknak teljes mértékben meg nem felel.

Vannak olyan kombinációk is, hogy a változott helyzetben a kormányzó esetleg **Teleky** Pál gróftól bizza meg a kormányalakítással.

A kisgazdapárt a kormányban való előnyomulással kapcsolatban már személyi kérdéseket is felvetett; a pártkörben sürin forognak az új nevek: belügyminiszternek **Dömötör** Mihályt, kereskedelmi miniszternek **Lipták** Pál drt emlegették, továbbá szó van arról is, hogy a kultusztárcát **Kovács** J. Istvánnak szeretnék biztosítani.

A kormányválságról szóló hírekről **Vass** József kultuszminiszter így nyilatkozott a MTL.

munkatársa előtt:

— *Ha a kormánynak le kell mondania a javaslat elfogadása után, ugy ez csak a legutóbbi események politikai konzekvenciája lesz. Erre vonatkozólag különben csak a miniszterelnök ur adhat felvilágosítást.*

Nagyatádi Szabó István ugy nyilatkozott, hogy még nem tudja határozottan, hogy a kormány lemond-e a javaslat elfogadása után, vagy sem.

A kereszténypárt kifogásai a detronizációs javaslat indokolása ellen

Budapest, nov. 3. A keresztény nemezi egyesülés pártjában ma este **Haller** István elnöklésével, amelyen **Vass** József és **Hegyeshalmy** Lajos minisztereken kívül részt vettek **Ernst** Sándor, **Prohászka** Ottokár, **Pallavicini** György, **Kállay** Tamás és még számosan, értekezletet tartottak.

Az értekezlet előzménye az, hogy a detronizációról szóló törvényjavaslat indokolása szerint a javaslat benyújtását külső kényszer tette szükségessé. Ma délben a javaslatot a közjogi bizottság letárgyalta és a bizottság jelentése ugy indokolja meg a törvényjavaslat szövegrekerülését, hogy „egyes tényezők az 1920. évi I. t.-c.-et önhatalmulag meg akarták változtatni és az ebből eredő külső bonyodalmak szolgáltaták az okot arra, hogy a törvényjavaslat a Ház elé kerüljön.“ Az értekezleten az a felfogás alakult ki, hogy a párt tartja azokat a megállapodásokat, amelyeket a miniszterelnökkel a tegnapi értekezleten kötött, vagyis a törvényjavaslatnak törvényerőre emelkedését nem

FELDHHEIM DEZSŐ

minden igényt kielégítő posztógyári lerakatát
Piac-utca 67. - (Frohner-ház)

Raktára: Bel- és külföldi gyártmányú téli kabát, felöltő, öltöny és eszimanadrág-szövetek és női kosztümkelmék és szabókellékek
Eladás nagyban és kicsinyben!!

fogja megakadályozni. Amennyiben azonban más oldalról a javaslattal szemben olyan módosítások történének, amelyek a javaslatot eredeti jellegéből kivetkőztetnék, úgy ezekkel a módosításokkal szemben a párt ellenállást fog kifejteni. Ez az ellenállás azt jelenti, hogy szavazataikat úgy érvényesítsék a párthoz tartozó képviselők, hogy a nemzetgyűlés a miniszterelnök által előterjesztett eredeti javaslatot fogadja el az eredeti indokolással.

Kállay Tamás nemzetgyűlési képviselő, aki eddig a kisgazdapártnak volt tagja, ma este belépett a Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártjába. Belépésének okául azt mondta, hogy ez a királykérdéssel kapcsolatos állásfoglalás miatt történt.

A holnap: ülés

A nemzetgyűlés holnap: ülésére a pártok egyetértése még nincs teljesen biztosítva. Ma este az volt a helyzet, hogy a kormányt támogató két párt a holnap: ülésen élesen farkasszemet fog nézni egymással és az egyik a szerint fogja akcióját intézni, ahogyan a másik párt viselkedik. Valószínű, hogy a holnap: ülés megnyitása előtt tárgyalások indulnak meg az ülés normális lefolyásának biztosítására.

A nemzetgyűlésen egyébként holnap: elsőnek gróf Apponyi Albert fog felszólalni, aki kifejti álláspontját. Ezután Koszó István dr. felolvassa a nemzetgyűlés deklarációját. A pártok szónokai csak a nemzetgyűlési deklaráció elhangzása után fognak beszélni.

A kereszténypárt részéről hivatalos szónok fogja a párt tiltakozását kifejezni a külső hatalmak beavatkozása ellen.

A párt mai értekezletének határozatából kifolyólag ugyan csak a holnap: ülésen a párt hivatalos szónoka szöveg fogja tenni azt, hogy a királyt fegyveres angol katonaság feldezele mellett vitték el.

A hivatalos szónokokon kívül biztosra veszik Schlachta Margit, Hencz Károly, Dömötör Mihály, Rassay Károly, Rupert Rezső, Kerekes Mihály és Balla Aladár felszólalását.

FELDHEIM és WEISZ

olcsó és jó szövetek

kizárólagos raktára

PIACZ-UTCA 73. SZ.

Az őszi idényre legelőnyösebben az ARANY-BIKA divatházban

szerezheti be ruházati szükségletét.

Női ruhaszövetek, angol írfői szövetek, selymek és hársonyok, zefírek és vásznak, kötött-és trikóárak, fehérneműk nagy választékban érkeztek. Mindenkinek érdeke raktárunkat meglátogatni. **Vételkényszer nincs.**

A nagykövetek tanácsa követeli a kisentente leszerelését

A nagyhatalmak visszautasítják Jugoszlávia követeléseit

London, nov. 3. A Reuter iroda arról értesül, hogy a nagykövetek tanácsa formálisan notifikálta a magyar kormányt a szándékát, hogy a Habsburg-dinasztiát detronizálja. A nagykövetségi tanács felszólította a kisentente-t, hogy szereljen le.

Nyitva állt volna az ut...

London, nov. 3. A Morning Post írja: Károly király sokkal jobban tette volna, ha nem hallgat tanácsadóinak unszolására és nem téveszti szem elől, hogy az ő legjobb szövetségese az idő. *Néhány év leteltével bizonyára nyitva állott volna az ut ősei trónjához* anélkül, hogy visszatérése izgalmat keltett volna az egyes országok külügy-minisztériumaiban. Most, hogy husvéti utjának tanulságain nem okulva, ismét időnek előtte akcióba lépett, *örökre elveszti koronáját*. A király mostani csínyjéért azonban *egyedül önmaga felelős, nem pedig a nemzet*, a melynek egyetlen hibája, mert hibának számít, hogy lojalitással viseltetett a dinasztia iránt. *A nagyhatalmaknak vissza kell utasítaniok minden kísérletet, a mely a közép-európai államok mostani területének státusquóját Magyarország rovására és a mohó szövetsédek javára okán megváltoztatni*. Reméljük, hogy a mostani események meggyőzték a nagyhatalmakat annak szükségéről, hogy Magyarország jogos igényeit kielégítsék és megértetik velük, hogy Európának ezen a pontján csak akkor biztosítható a tartós békét, ha előbb orvosolják a magyar nemzetet ért súlyos sérüléseket.

Az elmaradt ultimátum

Budapest, nov. 3. Azok a követelések, amelyeket a kisentente ultimátum formájában a magyar kormány szándékozott átadni, a Lidovi Novini szerint a következő pontokat tartalmazza:

1. Károly király azonnali elutazása.
2. A magyar parlament ünneplés formájában trónfosztottnak jelentse ki Károly királyt, a Habsburg házat és hajtsa végre a leszerelést.
3. Nyugatmagyarország feltétel nélkül átadása.
4. A trianoni békeszerződés kiegészítése olyan szükséges pótcikkekkel, amelyek a Habsburgok részéről veszélyeztetett békét biztosítani képesek.
5. Végül néhány előkelő vezető személynek állásából való eltávolítása.

A Liberti Novini szerint ezeknek a követeléseknek teljesítésére a kisentente Magyarországának csak igen rövid határidővel szándékozott engedélyezni.

A francia közvélemény mellettünk

Páris, nov. 3. Az egész francia sajtó egyértelműleg elismeri Magyarország lojalis magatartását és védelmébe veszi az országot a kisententével szemben. Az Action Française hasábjain Buinville a következőket írja: A csehek és szerbek harcias magatartása arra az ultimátumra emlékeztet, amelyet

annak idején Ausztria intézett volt Szerbiához.

November 8.

Páris, nov. 3. (Havas.) Az a haladék, amelyet a magyar nemzetgyűlésnek adtak a Habsburg-ház trónfosztásának ki mondására, nem november hó 7-én, hanem 8-án telik le.

Jugoszlávia újabb követelése

Grác, nov. 3. A Grazer Tagespost-nak jelentik Belgrádból: A király elnöklésével tegnap tartott koronatanácson elhatározták, hogy a nagy entente legutóbbi jegyzékére válaszjegyzéket fognak átadni. A jegyzék, a melyet úgy a prágai mint a bukaresti kormánnyal közölnek, hirtelen a következő pontokat tartalmazza:

A trianoni szerződés végrehajtása és Magyarország teljes lefegyverzése a kisentente ellenőrzése alatt, az ellenőrző bizottságban Jugoszlávia magának kívánja az elnökséget.

A mozgósítás tovább folyik és a hadsereg készenlében marad mindaddig, amíg Magyarország az összes követeléseket nem teljesítette. A mozgósítási költségek tekintetében Jugoszlávia ragaszkodik a költségek megtérítéséhez.

A velencei jegyzőkönyvvel szemben a koronatanács azt az

Elmult a háborus veszély

Páris, nov. 3. Hivatalos körökben megállapítják, hogy a helyzet nagyban enyhült Benes válasza után, amelyben a nagykövetségi értekezlet álláspontját minden feltétel nélkül magáévá tette. Ugy látszik, hogy minden fegyveres beavatkozás veszélye elhárult. Ami a mozgósítási költségek megtérítésére vonatkozó kérelmet illeti, a nagyhatalmak közvéleménye teljes mértékben egyetért abban, hogy ezt a kívánságot vissza kell utasítani.

Benes a helyzetről

Prága, nov. 3. (Cseh sajtóiroda.) A költségvetési bizottság mai ülésén felszólalt dr. Benes cseh miniszterelnök és megállapította, hogy a mozgósítás majdnem mindenütt példás rendben folyt le, bár igen sok nehézséget kellett leküzdeni. Minden nemzetiség oly mértékben teljesítette kötelességét, hogy az állam teljesen meg lehet elégedve. Néhány jelentéktelen eset, mint például a védkötelesek be nem vonulása, ilyen izgalmas időben nem sokat nyom a latban. A külügyi helyzetről a miniszterelnök kifejtette, hogy az utóbbi napokban a szövetségesek és a kisentente tagjai között megegyezés jött létre. Békepolitikánk értelmében — mondta Benes — eljutottunk oda, ahova a válság békés megoldása céljából eljutni akartunk. A kormány a konfliktus

Jugoszlávia nincs megegyedve a detronizációs javaslattal

Bécs, nov. 3. Bécsi jugoszláv körökben azt mondják, hogy a magyar kormány az a törvényjavaslata, amely a detronizációról szól, nem kielégítő, mert csak a pragmatica sanctio és a trónörökösödési jog megszüntését kívánja, de nem zárja ki a Habsburgok visszatérését, illetve visszahívását. Jugoszlávia elhatározta, hogy a határozatnak ilyen módon való megváltoztatása iránt tárgyalásokat kezd a nagyententével.

álláspontot foglalja el, hogy az a határok korrekciójával jár, ami a békeszerződés szerint kizárt dolognak látszik.

Olaszország erélyes intése Belgrádhöz

Berlin, nov. 3. A Deutsche Tages-Zeitung jelenti Rómából: A belgrádi olasz követ erélyes lépést tett a délszláv kormányval és felszólította, hogy Magyarország ellen irányuló minden katonai akciótól tartózkodjék.

Take Jonescu tárgyalása

Bukarest, nov. 3. (Szikratávirat.) Take Jonescu külügyminiszter tegnap este a magyarországi eseményekről megbeszélést folytatott Franciaország, Anglia és Olaszország bukaresti képviselőivel, azután pedig a kisentente államainak ügyvivőivel.

tus további fejlődése folyamán békésen fog eljárni, megteszi a szükséges intézkedéseket s nem fogja a végső eszközöket alkalmazni. A rendkívüli intézkedéseket egyideig még fenn kell tartani, hogy valamennyi feltételünket elfogadják és teljesítsék és a helyzet tisztázódjék.

40 halott és 80 sebesült

Bécs, nov. 3. A Mittagjournal jelenti Plauenból: Egerben a lószorozás alkalmával véres zavargásokra került a sor, amelyeknek 40 halottja és 80 sebesültje volt. A prágai cseh katonai bizottság a bevált lovakért készpénz helyett utalvánnyal fizetett. A parasztek ezért felzudultak és megtámadták a katonaságot. A katonák erre a parasztek közé lóttek. Csehországban ennek az esetnek a híresztelését szigorúan megtiltották.

Madeira

Páris, nov. 3. (Havas.) Jól értesült helyről nyert információk szerint Portugáliával tovább folynak azok a megbeszélések, amelyek a Madeira szigetén elhelyezendő Károly király örökösének feltételeire vonatkoznak. A megbeszélések közel állnak a sikeres befejezéshez.

Leleplezett több milliós adócsalás

Egy rágalmasági pör epilógusa

Egy év előtt történt, hogy a tárgyilagosságáról előnyösen ismert *Uj Lap* című fővárosi újság „Leleplezett többmillió adócsalás” című és nem kevésbé hangzatos alcím alatt cikket közölt, melyben *Fürst Ödön* közüszteletben álló debreceni nagykereskedőről azt állította, hogy a kincstárt több millió korona adóval megkárosította. *Fürst Ödön* ügyvédje, dr. *Sebestyén Lipót* utján a sajtótörvény értelmében helyreigazító nyilatkozatot küldött be a lapnak, melynek szerkesztője azonban a közzétételt megtagadta. A budapesti büntető bíróság tárgyalás megtartása után kötelezte a lapot a helyreigazító nyilatkozat közzétételére, amely ilyen módon meg is jelent a lapban, de a szerkesztő a hozzáfűzött nyilatkozataiban továbbra is fenntartotta a cikkben foglaltakat. Erre *Fürst Ödön rágalmasági* sajtópert tett folyamatba a budapesti büntető törvényszék előtt. A vizsgálat folyamán megállapítást nyert, hogy a cikk szerzője és a sajtójogi felelősséggel tartozó személy dr. *Szabó Andor* budapesti hírlapíró, az *Uj Lap* munkatársa.

Ez ügyben október 31-én volt kitűzve a fő tárgyalás a budapesti büntető törvényszék előtt, melyen *Fürst Ödön* és ügyvédje, dr. *Sebestyén Lipót* megjelentek. A tárgyalás megtartására azonban nem került a sor, mert a vádlott védője, dr. *Hindy Zoltán* a tárgyaló teremben kijelentette, hogy meggyőződött arról, hogy a cikk valótlan dolgokat tartalmazott, a vádlott dr. *Szabó Andor* pedig az *Uj Lap* 1921 november 3-iki 246-ik számában a következő nyilatkozatot tette közzé:

„Az *Uj Lap* 1920 szeptember 30-án megjelent számában „Leleplezett többmillió adócsalás” címmel cikket közölt, amelyben *Fürst Ödön* debreceni szeszgyárosról az a megállapítás foglaltatott, hogy a borpárlat készítésénél adóeltitkolást követett el és a borpárlat egyrészt Romániába csempészte. Meggyőződtem, hogy e megállapítás téves és a hozzáfűzött következtetés nem felel meg a valóságnak, miért is készséggel jelentem ki sajnálatomat. *Szabó Andor dr.*”

Eme nyilatkozat folytán *Fürst Ödön* a további eljárást beszüntette.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDENEL.

— Magyar köztisztviselők fogyasztási szövetkezetének közleményei: Kedvezményes tüzifa kellő mennyiségben érkezett, kiosztását a H. V. telepén, (Késses-utca végén) levő raktárunkban megkezdettük. Felkérjük igényjogosult tagjainkat, a kik tüzifa illetményeiket még nem vitték el, hogy utalványukat Pénzügyi palota, földszint 13. sz. szobában vegyék ki, a tüzifát szállíttassák el. Egyben felkérjük a testületi megbízottakat is, hogy a még náluk levő utalványokat kivétel nélkül osszák ki.

Imre Sándor államtitkár a nemzetnevelésről

Imre Sándor, a vallás- és közoktatásiügyi miniszterium államtitkára, tegnap este Debrecenbe érkezett és ma délelőtt a debreceni ref. tanítók értekezletén előadást tartott a kollégiumi óra, óriumban. — *Imre Sándor* neve minden magyar pedagógus előtt ismert és a legnagyobb része előtt nagyrabecsült név. Ismertté nem az a nemtelen sajtóhadjárat tette, amelyet a kurzus némely lapja s azokban éppen a közoktatásiügyi munkásai is indítottak ellene s amelynek tolytatóira — különös véletlen — éppen tegnap szabott a kuria súlyos pénzbüntetést és jelentékeny fogházbüntetést, hanem az az évtizedes irodalmi munkásság, amelyet a magyar neveléstudomány fejlesztése és a magyar közoktatás egységes szervezése érdekében folytatott és amelynek termékei számtalan kisebb-nagyobb tanulmány és több önálló kötet, *Imre Sándor* különben Debrecenhez közelebbi kapesok fűzik; hiszen unokája a vele hasonló nevű, jeles irodalomtörténésznek, aki a debreceni ref. kollégium tanszékéből lépett a kolozsvári egyetem első magyar nyelvi s irodalmi katedrájába.

Imre Sándor ma délelőtt néptanítókhöz beszélt és tulajdonképpen a következő feladatról akart szólni: „Politikai nevelés az elemi iskolában”, de megragadta az alkalmat, hogy röviden körvonalozza az ő egész nevelési és oktatási programját, mondjuk, az ő pedagógiai hitvallását, amelynek egyik sarkalatos pontja a politikai nevelésnek már az elemi iskolában való megkezdése.

Imre Sándor a Herbart-Ziller-féle felfogással szemben nem elégszik meg azzal a célkitűzéssel, amely szerint a neveléstudománynak feladata az előző nemzedékek ismeretkincsét s erkölcsi értékét átvenni s megőrizni, hanem kötelessége azt tovább is fejleszteni. Ezt pedig a pedagógia csak úgy éri el, ha nem tekinti magát zárt területnek, hanem szorosan belekapcsolódik a politikába. A politika szótól nem kell megijedni, mert *Imre Sándor* mitől sem áll távolabb mint a napi vagy párt-politikától; az ő felfogása szerint a politikai nevelés azt jelenti, hogy képessé kell tenni az egyént a nemzeti közösség átérzésére, a nemzet sorsával való törődésre, a nemzetet érintő nagy kérdésekben való értelmes állásfoglalásra. A pedagógiának és politikának ilyen szoros kapcsolatát, a nevelésnek a nemzet legmagasabbrendű céljaira való felhasználását tulajdonképpen nem tanítómesterek, nem pedagógusok állapították meg és követelték, hanem olyan nagy, olyan komoly, olyan mélyen gondolkodó államférfiak, mint *Széchenyi István*, *Wesselényi Miklós*, *Eötvös József*, akiknek idevágó eszméit aztán tudományos rendszerre *Kármán Mór*, a legkiválóbb magyar pedagógus és *Böhm Károly*, a híres magyar filozófus dolgozták fel. *Imre Sándor* ezeknek a tanítványai és hite szerint minden magyar nevelőnek és tanítónak ezeknek az utján kell járni, kell előbbre haladni.

Magáról az elemi iskoláról szólva, néhány határozott pontban megjelöli, hogy mi annak a feladata a nemzetnevelés, a nemzeti közösségre való előkészítés szempontjából. Az elemi iskolának első sorban az a feladata, hogy a gyermeki lélekből bizonyos káros csírákat kiirtson, a melyeket a családból vagy az utcáról hoz az iskolába. Ki kell irtani az idegenkedést a más nyelvűek, a más vallásúak, a más foglalkozásúak iránt, hogy aztán az így megtisztított elmébe beleültesse az egymás iránti rokonérzést, a nemzetközösségi tudat, a testvéri megértés nemes palántáit. A tanítónak az iskolában politikailag abszolúte pártatlannak kell lennie, mert pártállásának kimutatásával ahányat megnyer növendékei közül, ugyanannyit eltaszít, mert mint pártember elveszíti a tanítványok hol egyik, hol másik csoportjának a hitét és bizalmát, ami nélkül nemcsak a nevelői, hanem a tanítói munka is sikertelenné válik.

Lehetetlen e rövid ismertetésbe befoglalni *Imre Sándor* egy óráig tartó előadásának minden értékes gondolatát, minden bölcs intelmét; csak egy tanítását akarjuk vele együtt hirdetni. *Imre Sándor* szerint az ország mai mélyeséges helyzetéből csak úgy szabadulhat, a nemzet csak akkor remélhet a sülyedésből kiemelkedést, ha mindenki szigorú vizsgálatot végez önmagán, hogy tettével vagy mulasztásával mennyiben idézte elő az országos pusztulást, a nemzeti romlást. E szigorú önvizsgálat és őszinte önbeismerés az előfeltétele minden sikeres nemzetnevelő munkának; aki pedig e helyett idebent bünbakot keres, kívülről pedig az ismeretlen szabadtól várja, az csak mélyebbre ássa azt a szörnyű szakadékot, amelybe mint ország, mint nemzet beleestünk.

Az államtitkár előadása nemcsak nagy tetszést keltett, hanem szemmel láthatólag mély hatást is tett az oratóriumot betöltő hallgatóságra. Ezeknek az érzéseknek adtak kifejezést dr. *Baltazár Dezső* püspök, dr. *Csűrös Ferenc* városi tanácsos, dr. *Szabó Béla* kir. tanfelügyelő, *Hatvani Lajos* a ref. tanítói egyesület elnöke, végül *Uray Sándor* a ref. iskolaszék s a mai értekezlet elnöke, akik egyszerűsmind mindannyian hálás köszönetet nyilvánítottak *Imre Sándor* államtitkárnak azért az igazán nemzetnevelő feladatért, amelyet ma Debrecen városában, a tanügy nagyszámu munkása körében teljesített. *k. a.*

— A Tisza-szoboralap javára a következő adományok folytak be: *Németh András* és társai 2500, dr. *Kölcsey Sándor* 1000, *Muraközy Andor* 500, *Fürst Ödön* 200, *Hajnal Arthur* 100, dr. *Horogh Pál*, *Ludány Géza*, *Bige Géza*, dr. *Varga Elemér*, *Benkő János*, *Weisz Dávid*, *Sztankay F. Béla* 50—50, *Dóczy-intézet* növendékei 182 kor. Az adományokat köszönettel nyugtázza *Somossy László*, a gróf *Tisza István* szoborbizottság pénztárnoka.

Fényűzési adót fizetők figyelmébe

A munkatorlás elkerülése céljából az 1921 október hónapban beszedett fényűzési adónak az állampénztárba leendő beszállítására nézve a debreceni m. kir. állampénztár a következő határnapokat állapította meg: November 5-én a fényűzési vállalatoknak minősített összes kávéházak, cukrászdák, éttermek, tejesarnokok, továbbá a különleges fényűzési vállalatnak minősített orfeumok és kabarék, ugyszintén mindazon kiskereskedők, kik általában fizetik a fényűzési adójukat.

7-én: az A, B, C, D betűsök,
8-án: az E, F,
9-én: a G, H, I, J,
10-én: a K, L,
11-én: az M, N, O, P,
12-én: az R, S
14-én: a T, U, V, Z betűkkel kezdődő általános fényűzési cikkeket foglalkozók fizethetik be a fényűzési adót. Az elmaradottak szintén 14-én fizethetnek azonban a kitűzött napról való elmaradásukat igazolni tartoznak. Felhivatnak az adózók, hogy a határnapokhoz saját érdeklükben szigoruan alkalmazkodjanak, mert egy rendbontó az egész sorrendet megzavarja és azon cél, hogy a hosszas várakozásokat meggátoljuk, lehetlenné teszi az, aki 15-ike után szállítja adóját, a törvény 154. §-a szerint még 50%-os adóptlékot tartozik fizetni.

M. kir. állampénztár.

Viharos hausse a budapesti tőzsdén

Zürichi zárlat: 0.60

Az értéktőzsdén ma is nagyarányú üzlet fejlődött ki s az eddigi szórványos szilárdaság hausse-szá alakult ki. A vezető értékek mind több ezer koronával a tegnapi árfolyam fölött indultak és a tőzsdéidő folyamán az árnyereség még fokozódott. Árak: Magyar Hitel 1910—80, Osztrák Hitel 940—890, Jelzálogbank 245—25, Leszámitoló 765—50, Hazai bank 670—55, Angol-magyar 770—60, Magyarolasz 345—60, Keresk. bank 6950—7050, Ált. takaréksz. 950—70, Pesti hazai 24000—500, Borsod-Misk. 4450—575, Concordia 3925—4200, Bpesti gőzm. 6400—900, Gizella 2325—500, Hungária 2750—900, Viktória 13000—300, Bánya és kohó 5500—700, Ált. köszén 10700, Salgó 6625—550, Urkányi 6750—700, Ganz-Danub. 36500—200, Ganz-vill. 6800—600, Rima 2700—85, M. Acél 3000—100, Schlick 1405—380, Lipták 567—94, Láng 1480—20, Brassói 4850—625, Hazai faterm. 5250—350, Nasic 21000—22500, Magyar erdő 1600—500, Országos faterm. 1370—450, Lichtig 890—920, Klotild 3050—175, Karton 2950, Izzó 5950—6000, Papir 3800—675, Spódium 3025—175, Cukor 20000—19700, Lámpa 3100—500, Östermelő 880—920, Gummi 3350—525, Telefon 4775—950, Adria 9500—10000, Atlantica 6800—7000, Közúti 1160—45, Délivasut 1360—440, Levante 7600—700, Államvasut 3900—800, Trust 2250—375.

A valutapiacra az alacsonyabb zürichi árjegyzésre nagy forgalom volt. Itt is viharos hausse fejlődött ki. — Árak: Napoleon 2530—2620, Dollár 840—877, Francia frank 66—67, Márka 4.73—4.66, Lira 34.50—36, Romanov 34—36, Lei 5.45—5.35, Sokol 7.99—8.17, Svájci frank 155—160, Kor.-dinár 10.25—10.15, Bécsi 19.75—18.50, Lengyel márka 22—20.50.

Az utótőzsdén szilárd irányzat mellett folytatódott az erős vásárlás. Acél 3100, Nastica 22800, Adria 11000, Levante 8000, Spódium 3175, Lipták 585, Schlick 1395, Orsz. Fa 1390, Lichtig 905, Bors.-misk. 4500, Concordia 4175.

A valutákban az utótőzsdé szilárd volt. Dollár 865, Lengyel márka ezres 21, Osztr. korona 18.75, tizezres 17.25, Márka 4.70, Lei 5.37, Francia frank 66, Napoleon 2560.

Zürichi devizák

Zürich, nov. 3. (Zárlat.) Berlin 2.70, Hollandia 184.25, Newyork 539, London 21.18, Páris 39.75, Milano 21.75, Prága 5.15, Budapest 0.60, Zágráb 1.60, Bukarest 3.05, Varsó 0.13, Bécs 0.25, Osztr. bélyegzett 0.14.

Terménytőzsde

A forgalom kis keretek között mozgott, tekintettel arra, hogy a termelők indokolatlanul tartózkodnak az eladástól. Vevőként vidéki malnok jelentkeznek. Nagyobb forgalom volt sörárpában, egy vagon árúért 1875 fizettek. A liszt és őrlmények piaca üzletellen. A vetőmagpiac üzletnélkül szilárd. Az általános hangulat bizakodó és további áremelkedéseket várnak.

Kötések: Buza egy tétel 2285, sörárpa egy vagon 1875 ab Kőbánya, öt vagon 1850 ab állomás, egy vagon 1860 ab állomás. Köles 90 métermázsa 1725 ab állomás. Zab két vagon 1700 ab közraktár, öt vagon 1680 budapesti paritással.

Hivatalos jegyzések: Buza tiszavidéki 2275—325, fehérmegyei 2265—315, rozs 1650—675, takarmány árpa 1750—810, sörárpa 1850—1900, köles 1650—750, zab 1650—680, tengeri 1900—950, repec 31—32, korpá 960—980.

HIREK

— **A debreceni egyetem tiltakozása.** A magyar nemzet lelkiismeretén ejtett erőszak elleni csöndes tiltakozás jeléül holnap, november 4-én a m. kir. Tisza István tudományegyetemen az előadások szünetelnek. Debrecen, 1921 november 3. S a s s Béla e. i. rektor.

— **Misc Károly király nevenapján.** Budapesti tudósítónk jelenti: IV. Károly nevenapja alkalmából holnap, pénteken, Bózsik Pál nemzetgyűlési képviselő, gyöngyösi plébános, misét mond a Bazilikában. A misén a nemzetgyűlési képviselők egyrésze Apponyi Albert gróf vezetésével jelenik meg.

— **Drágább lesz a villamos.** A helyi vasut, mivel a világítási vállalat az áram árát emeli, fel akarja emelni a villamos vasúti jegyek árát 3 és 4 koronára. A szükséges tárgyalás november 8-án lesz Vargha Elemér tb. főjegyző elnöklésével.

— **Az orvosi fakultás ünnepélyes megnyitása.** A debreceni Tisza István tudományegyetem orvostudományi karán az ünnepélyes megnyitó november hó 6-án lesz, az előadások pedig másnap kezdődnek.

— **Debreceni Jenő nyugdíjazása.** Debreceni Jenő, a világítási vállalat igazgatója, akit a közgyűlés az általa kért nyugdíjazás helyett november 1-ig szabadságot, most újabb kérvényben arra kérte a tanácsot, hogy javasolja a legközelebbi közgyűlésnek az ő nyugdíjazását részint egészségi állapota miatt, részint azért, mert a világítási vállalat hasznos működését károsan befolyásoló politikai színezetű támadások — véleménye szerint — az ő viszszafelelésével az intézmény számára megszűnnének. A kérvényhez csatolt tisztí főorvosi bizonyítvány alapján a tanács elhatározta, hogy a kérelmet pártolólággal terjeszti a közgyűlés elé. Véleményünk szerint téved Debreceni Jenő, ha úgy véli, hogy az ellene intézett „támadások” politikai színezetűek. Nem politikáról van itt szó, hanem sokkal praktikusabb dolgokról, amelyeket csak mostanában öltöztetnek politikai köntösbe. Talán annak a meggondolásnak az alapján, hogy a tekintélyes vezető állásokban levők kilövése mégis a legjobb politika. Végre is a megüresedő állásokat be is kell tölteni!

— **Tűz egy tímámrühelyben.** Ma hajnalban 2 óra után eddig ismeretlen okból tűz keletkezett Kovács Lajos tímármester Erzsébet-utcai mihelyének padlásán. A tűz a raktárig is elhárpódzott és mire a házban lakók észrevették, már a kicszerzett bőrök is égtek. Az idejében kivonult tüzoltóság a rendőrség segítségével két órai munka után eloltotta a tüzet. A kár

még eddig nincs megállapítva. A tímármester vallomása szerint, noha a mihely nagyrészt sértetlen maradt, több százezer korona értékű anyag égett el.

— **Valódi Pichler-kalapok** divatszineken megérkeztek Frank Imrénél, Piac 43.

— **A pápa a debreceni katolikus diákokért.** XV. Benedek pápa 20,000 lírát küldött Schioppa Lőrinc budapesti nunciának, hogy azokat segélykép ossza szét a szegény magyar egyetemi hallgatók között. Dr. Láng Nándor egyetemi tanár közbenjárására a nuncius ebből az összegből 11,000 koronát juttatott a debreceni Tisza-egyetem katolikus hallgatóinak segítésére.

— **Nincs ovodásgyerek.** A tanács mai ülésén Csűrös Ferenc dr. kulturtanácsnok azt a szomorú bejelentést tette, hogy az ovodák — bár az idén kitünően el vannak látva tanárokkal — teljesen elnéptelenednek. A legnagyobb szám egy ovodában 50 gyerek, de van olyan ovoda is, ahova csak 35 gyerek jár. Az óvónők személyesen keresték fel a szülőket, de az eredmény vajmi kevés volt. Az ovodák elnéptelenedésének egyik oka az, hogy a háborús visszaesés a szaporodásban most érezteti hatását, a másik ok az, hogy a gyermekek nagyrésze nem cipője és ruhája. Még akik október 15-ig — mezítáb — látogatták az ovodákat, kimaradnak mind a hideg beálltával. Javasolta a tanácsnok, hogy a város a népjóléti miniszter útján kérjen ruhát és cipőt a szegény gyermekeknek a külföldi misszióktól és hasonló célból keresse meg Schweinner Alex Argentiniába származott debreceni embert, aki feleségével a múlt évben nagyértékű adományt juttatott a közkörháznak, hogy siessen a debreceni gyermekek segítésére. A tanács

a javaslatokat elfogadta azzal, hogy az idegen misszióknál a tanács egyik tagja személyesen fog közbenjárni.

— **A világítási vállalat munkásainak bérmozgalma** hónapokig tartó tárgyalások után, a melyek alatt a munkások egyszer már ultimátumot is állítottak fel, de azt vissza is vonták, most abba a stádiumba jutott, hogy a világítási bizottság konkrét javaslatot tett a tanácsnak. A munkásoknak és általában a nem állandósított alkalmazottaknak a javaslat szerinti munkabér és illetmény emelése mintegy 1,2 millió koronába kerülne, erre az összegre azonban fedezet nincs. Épen azért, de azért is, mert a fedezet csak a gáz és az áram árának már javasolt felemelésével található meg, amire pedig csak a közgyűlés illetékes, a városi tanács ma úgy határozott, hogy az ügyet a jog- és pénzügyi bizottsághoz teszi át.

— **Naponta friss virstli** Panneth szalámigyár lerakatában, Piac-utca 19. Telefon 712.

— **Színházi és alkalmi ruhákat** kifogástalanul fest, tisztít Koncz, Debrecen, Arany János-utca 10.

— **Varrógépek, irógépek, orvosi műszerek, National-kaszszák, minden mechanikai dolgozat** szakszerűen javítanak Molnár Testvérek, Egyház-tér. Telefon 727.

— **Brillánsért, aranyért és ezüstért** magas árat fizet Weisz aranyműves és ékszerész, Püspöki palota.

— **Szepesy Ferenc** tánciskolájában három új tanfolyam veszi kezdetét. Diákoknak délután 6—8-ig, gazdálkodóknak fél 6-tól fél 8-ig, az esti tanfolyam 7-ikén veszi kezdetét. Beiratkozások Simonffy-utca 1c. II. em.

ACINQ.

— Regény. —

Írta: SZEKULA JENŐ.

De Nanno nem is éppen a színpadon volt nagy művésznő, hanem a szerelemben. Talán nem illik így leplezni egy idestova kétezer éve sírjában porladó hölgyet, de ragaszkodnom kell az igazsághoz. Előkelő urak, ifjú milliomosok vetélkedtek egy mosolyáért és márványpalotájának ezüsttel kivert küszöbét elhalmozták koszorúval és ékszerrel. De az ajtó csak a kiválasztottak előtt nyílt meg.

Egyszóval divatban volt.

Pedig nem volt még csak valami különös szépség sem, ugy gondolom: lenszöke haja és fátyolosan kék szeme már akkor sem ment valami ritkaságszámba. De a teste, így regélték a beavatottak, akik előtt megnyílt a titkok titka, tökéletesebb volt Praxitelesz legszebb faragványánál, amit csak az asszonyi szépség nagy költője megálmodott. A hús fehér volt, amin keresztülüzent a vér forrósága és kemény, mint a frissen csiszolt márvány. Ez azonban mind csak olyan mende-monda, de az bizonyos, hogy a megszépülés, a szerelem s az ifjúság visszavarázslóiak titkaiban teljesen jártas volt, ismerte mindama tudományokat, amelyekben asszonyaink még most sem érték utol az ókor hölgyeit.

Ujabb Verianusz volt a kegyence — a vigjátékíró. Pedig még csak gazdag sem volt, de a legdivatosabb és amellet legszebb írója egész Rómának — igazi világi, akinek a „Rabszolgatények” című vigjátéka ritka sikert aratott. Hogy igazán szerette-e ezt a fiút, akinek szépségét Apollóval hasonlították össze, azt most nehéz volna megállapítani. Talán csak a versei csábították, miket

hozzá írt, amelyek nevét még divatosabbá tették. Az író révén felkapta a hir Nanno nevét; a könyvesboltokban szorgalmasan vásárolták a színésznőhöz írt szerelmi elégiákat. Hiába, a reklámot az ókor primadonnái sem vetették meg egészen.

De amellet okos nő léte gondoskodott egy olyan udvarlóról is, aki anyagiakban kárpótolja. Talált is valami Szilenusz nevű dúsgazdag líbiai kereskedőre; öreg milliomos ember volt, aki a hetérát gazdag ajándékokkal halmozta el.

Verianusz nem tudta, hogy Nanno megcsalja. De hogy is sejtette volna. Ő csak éjszaka élt, akkor kelt fel, mikor az első csillag gyult ki az Eszquilinuson s a nappal teljesen átaludta.

Hisz oly szép is volt az éjjel Rómában, hogy elhallgatott az utcák piaci lármája, kereskedők tülekedése, targoncások rikoltozása, az az éktelen vad és emésztő zai, a köznapi élet ezer megnyilatkozása, amiben ennek az ezernyelvű városnak, a kerekföld központjának lelke élt. Félhomályban usztak a kísértő márványpaloták s a Tiberiszen apró csónakok rengtek. Csak a félhomályos korcsmák-ból, ahol rabszolgák s a gyarmatokról hazatért katonák mulattak részeg szeretőikkel, közel a folyamparthoz, hangzott vad, duhaj ének.

Az előkelő mulatóhelyekről fáklják világítottak az éjszakába, a fórumon rezgő fényfoltok usztak tova, milliomos ifjak oszlop-csarnokos termekben virradatba nyuló bacchánáliákat jártak s ezeken ünnepezt és szívesen fogadott cimborá volt a költő.

Mert bár származását homály fedte s azt sem tudták: nem rabszolgasorról került-e fel, ragyogó szellemessége és meszerű szép-

sége előtt feltáruáltak a leggőgösebb patricius-paloták kapui is.

Messze délen született... Tarantóban, a sötétbe játszó szépségek termőföldjén. Talált gyermek volt. Erdőben akadtak rá, holdvilágos éjszakán és mert az anyját senki sem ismerte, a babonás parasztok azt beszéltek, hogy valami nerekida tündér volt a szülője, az apja maga Pán volt, az erdőisten. Így nőtt fel, boldog babonákban, elkényeztetve a föld egyszerű gyermekei által, míg Rómába került, ahol nevét szárnyaira vette a hir és aranyak alakjában feléje mosolygott a szerencse.

Nannót a hajnali órákban vagy késő éjszaka szokta meglátogatni. Szilenusz pedig délben kereste fel imádoztját. Sohasem találkoztak s nem is álmodtak egymásról. Egyszer azonban Verianusz betoppant a színésznő házába és akkor megtörtént a végzetes összejutkozás.

Nanno féloldalt fekiútt, egyiptomi pam-lagon, melynek vörös bársonya most szinte elnyelni látszott a beléje omló meztelen fehérséget. Semmi ruha sem volt rajta, csak a bokáját fonta át gyönyörű aranyperec, amely szerelmesen szorult össze finom idomain.

Előtte térdelt Szilenusz félig pörére vetközve, vörösre gyult ábrázattal, olyan helyzetben, amely mindent elárult.

Verianusz a tógájába takarta arcát. — Megcsaltak, — hörögte — még hozzá egy ilyen részeg kecskegödölyével! De hát ki is ez az ember!

Megragadta a nyakánál Szilenuszt, aki részegen támolyogva állott fel.

A két vetélytárs egy pillanatra farkasszemet nézett.

(Folyt. köv.)

